

สรุปรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งได้แก่ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) คณะรัฐมนตรี (ครม.) สมาชิกเขื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) และภารกิจของ ครม. นอกจากนี้ บทบัญญัติบางเรื่องเกี่ยวข้องและมีผลต่อการบริหารราชการแผ่นดินของ ครม. ชุดปัจจุบัน อีกทั้งในส่วนบทบัญญัติเกี่ยวกับ ครม. ในส่วนของคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม ข้อพึงปฏิบัติ ข้อพึงระวัง และหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ บางเรื่องแตกต่างจากที่เคยบัญญัติไว้ในปัจจุบันและจะมีผลใช้บังคับทันทีที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ประกอบกับขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อเตรียมประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงได้สรุปรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อ ครม. ในการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

๑.๑ คสช. ครม. สปท. กรธ. และ สนช. ยังคงปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจภายใต้กรอบระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนด ดังนี้

องค์กร	สถานภาพ
ครม./คสช.	-ครม. และ คสช. ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ยังคงเป็น ครม. และ คสช. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าครม.ชุดใหม่ที่ตั้งขึ้นใหม่หลังจากการเลือกตั้งทั่วไปตาม รธน. จะเข้ารับหน้าที่ (วันที่ถวายสัตย์ปฏิญาณ) (ม. ๒๖๔ วรรคหนึ่ง และ ม. ๒๖๕) -คณะทำงานทางการของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ได้แก่ เลขานุการ นายกรัฐมนตรี รองเลขานุการนายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษา เลขานุการรัฐมนตรี ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้เช่นเดียวกับรัฐมนตรี ทั้งนี้ ในกรณีบุคคลดังกล่าวเป็นข้าราชการประจำ สมาชิก สนช. หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งอื่นมีข้อยกเว้นให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ควบคู่กันต่อไปได้ (ม. ๒๖๓ วรรคสี่)
สปท.	-สปท. อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ จนกว่าจะมีกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ซึ่งต้องประกาศใช้บังคับภายใน ๑๒๐ วันนับแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (ม. ๒๕๙ ประกอบ ม. ๒๖๖)

องค์กร	สถานภาพ
กรธ.	-กรธ. อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เพื่อจัดทำร่าง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๐ ฉบับ ให้แล้วเสร็จภายใน ๒๔๐ วัน และพ้นจากตำแหน่งเมื่อ สนช. พิจารณาร่าง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว (ม. ๒๖๗)
สนช.	-สนช. ยังคงทำหน้าที่รัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ (ก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน) (ม. ๒๖๓ ประกอบ ม. ๒๖๙)

หมายเหตุ : เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังจากวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ รมต. คสช. สนช. และ สปท. ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องลาออกภายใน ๙๐ วันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

๑.๒ บรรดาประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ หรือของหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่จะออกใช้บังคับต่อไป ให้ประกาศ คำสั่ง การกระทำ ตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำนั้น เป็นประกาศ คำสั่ง การกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมาย และมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป (มาตรา ๒๗๙)

๒. บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญบางเรื่องเกี่ยวข้องและมีผลต่อการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน

๒.๑ การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีตามหลักเกณฑ์ทั่วไปในการบริหารราชการแผ่นดิน (มาตรา ๑๖๔)

๒.๑.๑ ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เปิดเผย และมีความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนรวม

๒.๑.๒ รักษาวินัยในกิจการที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด

๒.๑.๓ ยึดถือและปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

๒.๑.๔ สร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเป็นธรรม ผาสุก และสามัคคีปรองดองกัน

๒.๒ การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีตามมาตรฐานทางจริยธรรม

๒.๒.๑ ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่ศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดขึ้น (มาตรา ๒๑๙) ซึ่งต้องดำเนินการภายใน ๑ ปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๗๖)

๒.๒.๒ รัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งจะไปดำรงตำแหน่งกรรมการที่ปรึกษา พนักงาน ลูกจ้างของรัฐกิจเอกชนที่เคยอยู่ในกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบของตนไม่ได้ เว้นแต่พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีมาแล้ว ๒ ปี (ใช้กับคู่สมรสด้วย)

๒.๓ ภารกิจของคณะรัฐมนตรีที่สำคัญและต้องดำเนินการ

๒.๓.๑ การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. มีผลใช้บังคับ (มาตรา ๖๕ ประกอบมาตรา ๒๗๕)

๒.๓.๒ การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน ที่จะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทตามกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรี และข้อพึงระวังสำหรับรัฐมนตรี ในเรื่องการขัดกันแห่งผลประโยชน์

๓.๑ คุณสมบัติของรัฐมนตรี (ม. ๑๖๐) รัฐมนตรีต้อง

๓.๓.๑ มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

๓.๓.๒ มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี

๓.๓.๓ สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

๓.๓.๔ มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

๓.๓.๕ ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน

ทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

๓.๒ ลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรี (มาตรา ๑๖๐ ประกอบมาตรา ๙๖ และมาตรา ๙๘) รัฐมนตรีต้องไม่มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ ดิถยาเสพติดให้โทษ

๓.๒.๒ เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

๓.๒.๓ เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

๓.๒.๔ เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖

(๑) (๒) หรือ (๔) คือ เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ วิกจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

๓.๒.๕ อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

๓.๒.๖ ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

๓.๒.๗ เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๓.๒.๘ เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ.

๓.๒.๙ เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก เพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๓.๒.๑๐ เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

๓.๒.๑๑ เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

๓.๒.๑๒ เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง **[ข้อห้ามนี้ไม่ใช้บังคับกับคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน]**

๓.๒.๑๓ เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น **[ข้อห้ามนี้ไม่ใช้บังคับกับคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน]**

๓.๒.๑๔ เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกิน ๒ ปี **[ข้อห้ามนี้ไม่ใช้บังคับกับคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน]**

๓.๒.๑๕ เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจหรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ **[ข้อห้ามนี้ไม่ใช้บังคับกับคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน]**

๓.๒.๑๖ เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

๓.๒.๑๗ อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๓.๒.๑๘ เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔ (การแทรกแซงการพิจารณางบประมาณ) หรือมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม (ละเมิดมาตรฐานจริยธรรม)

๓.๒.๑๙ ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด หรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

๓.๒.๒๐ ไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งมาแล้วยังไม่ถึง ๒ ปีนับถึงวันแต่งตั้งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ (เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และรัฐมนตรี และได้กระทำความผิดด้วยการแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือถือหุ้นเกินร้อยละ ๕).

๓.๓ ข้อพึงระวังสำหรับรัฐมนตรีในเรื่องการขัดกันแห่งผลประโยชน์
(มาตรา ๑๘๔ มาตรา ๑๘๖ และมาตรา ๑๘๗)

๓.๓.๑ ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของ
รัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่

(๑) การดำรงตำแหน่งหรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติ
ให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของรัฐมนตรี

(๒) การกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการ
แผ่นดิน หรือตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ (เช่น กรรมการตาม
คำสั่งนายกรัฐมนตรี หัวหน้าคณะรักษาความรักษาความสงบแห่งชาติ หรือระเบียบต่างๆ)

[ข้อห้ามนี้ไม่ใช้บังคับกับคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน (มาตรา ๒๖๔)]

๓.๓.๒ ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ
หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ
หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น
ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่า
โดยทางตรงหรือทางอ้อม

๓.๓.๓ ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จกหน่วยราชการ หน่วยงานของ
รัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ
ปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

๓.๓.๔ ไม่กระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็น
การขัดขวางหรือแทรกแซงการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนโดยมิชอบ

๓.๓.๕ รัฐมนตรีต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใด ไม่ว่า
โดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
เพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองโดยมิชอบตามที่กำหนดในมาตรฐาน
ทางจริยธรรม

๓.๓.๖ ไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่
คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ
(ร้อยละ ๕) และต้องไม่เป็นลูกจ้างของบุคคลใด ทั้งนี้ ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
ของรัฐมนตรี และการถือหุ้นของรัฐมนตรีที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น
ไม่ว่าโดยทางใด ๆ ด้วย